

УДК 338.49:336.018

Ковальська Л. Л., д.е.н., професор,
Луцький національний технічний університет

МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

У статті подано авторське бачення механізму створення регіональної студії підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки. Розглянуто роль державних, регіональних та місцевих органів влади у процесі створення та функціонування регіональних студій підприємницької майстерності. Наведено методи управління процесами створення регіональних студій підприємницької майстерності. Описано ефекти від створення регіональних студій підприємницької майстерності для різних суб'єктів господарювання.

Ключові слова: підприємництво, підприємницька майстерність, децентралізація, регіональна студія, механізм, методи, ефект, стартап, підприємницький потенціал.

Kovalska L.

MECHANISM OF CREATION OF REGIONAL STUDIES OF ENTERPRISE MASTERNITY IN CONDITIONS OF ECONOMIC DECENTRALIZATION

The article presents the author's vision of creating a mechanism of regional studies of entrepreneurial skills in the context of the decentralization of economy. Under the mechanism it is proposed to understand the set of principles, methods, tools and organizational forms of management, which form the holistic structural and functional system of relations in system "business environment – authorities – territorial community", and which is aimed at efficient use of the entrepreneurial potential of all business entities. The role of state, regional and local authorities in the process of creating and functioning of regional studios of entrepreneurial skills is highlighted. The methods of management of processes of creation of regional studies of entrepreneurial skills, among which are the following: economic and statistical methods, methods of strategic analysis, modelling, structural and functional, special and purpose, graphical and cartographic methods. The effects of regional studies of entrepreneurial skills for various business entities: environmental, economic, social and technological are described.

Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. – Серія “Регіональна економіка”. – Випуск 14 (55). – Редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Л. Л. Ковальська. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2017. – 352 с.

Key words: entrepreneurship, entrepreneurial skill, decentralization, regional studio, mechanism, methods, effect, startup, entrepreneurial potential.

Ковальська Л. Л.

МЕХАНИЗМ СОЗДАНИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ СТУДИЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО МАСТЕРСТВА В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ

В статье представлено авторское видение механизма создания региональной студии предпринимательского мастерства в условиях децентрализации экономики. Рассмотрена роль государственных, региональных и местных органов власти в процессе создания и функционирования региональных студий предпринимательского мастерства. Приведены методы управления процессами создания региональных студий предпринимательского мастерства. Описаны эффекты от создания региональных студий предпринимательского мастерства для различных субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: предпринимательство, предпринимательское мастерство, децентрализация, региональная студия, механизм, методы, эффект, стартап, предпринимательский потенциал.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний стан національної та регіональної економік супроводжується негативними тенденціями у їх соціально-економічному розвитку, неефективним використанням підприємницького потенціалу різних суб'єктів господарювання та неефективною спеціалізацією економіки регіонів, відсутністю виваженого механізму управління економічними ресурсами, технологіями вибору бізнес-моделі розвитку регіону, негативними проявами територіальної дезінтеграції на рівні окремих регіонів. Все це стало наслідком відсутності відповідних регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки. Складність, недостатня вивченість і невирішеність на теоретичному, методологічному й прикладному рівнях питань забезпечення розвитку регіональних студій підприємницької майстерності, необхідність наукового обґрунтування методології та практики ефективного використання підприємницької майстерності (потенціалу) в умовах децентралізації економіки визначають необхідність вирішення вищезазначених проблем.

Аналіз останніх досліджень, у яких запропоновано вирішення проблеми. У сучасній науковій літературі частково висвітлюються питання та проблеми щодо створення регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки. Зокрема, такі дослідження проводили: І. В. Кривов’язюк [1, 2] в напрямі створення концепту формування регіональних студій підприємницької майстерності; К. І. Оксенюк [3, 4] щодо формування та ефективного використання підприємницького потенціалу; Л. В. Павлюк [5] в сфері розвитку інноваційного підприємництва; Г. О. Плеханова [6] щодо розвитку молодіжного інноваційного підприємництва; А. М. Науменко [7] в напрямі децентралізації економіки України як визначного чинника її економічного розвитку та розвитку суб’єктів підприємництва зокрема. Однак, незважаючи на існуючі напрацювання в цій сфері, і досі залишаються актуальними та невирішеними питання щодо розробки механізмів створення регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки.

Цілі статті. Основною ціллю є розробка механізму створення регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Під механізмом створення регіональних студій підприємницької майстерності пропонується розуміти сукупність принципів, методів, інструментів та організаційних форм управління, які формують цілісну структурно-функціональну систему зв’язків в системі «бізнес-середовище – влада – територіальна громада», та які спрямовані на ефективне використання підприємницького потенціалу усіма суб’єктами підприємницької діяльності. При цьому, погоджуємось із [3, 4], яка під підприємницьким потенціалом розуміє сукупність особистих якостей, можливостей, здібностей, знань та навичок людей ефективно здійснювати підприємницьку діяльність.

Основна мета створення регіональних студій підприємницької майстерності полягає у формуванні платформи з вивчення (набуття) бізнес-навичок, бізнес-планування, методики оцінки ефективності реалізації бізнес-проектів, оволодінні підприємницькою майстерністю, розробці стартапів тощо як цілісної та відкритої

системи зі створення- прозорих умов ведення підприємницької діяльності. Така студія стане передумовою до формування інвестиційного середовища, ринку інвестицій, конкретних інвестиційних пропозицій з боку інвесторів, які бажають інвестувати у конкретні бізнес-ідеї.

Регіональна студія підприємницької майстерності виступатиме центром з генерування стартапів з боку академічного середовища (навчальні заклади, наукові установи тощо), бізнес-середовища (суб’єкти підприємницької діяльності різних видів та форм функціонування, інвестори) задля ефективного використання підприємницького потенціалу молоді, тимчасово безробітних, підприємців-практиків, підвищення рівня їх підприємницької майстерності.

Водночас, механізм створення регіональних студій підприємницької майстерності повинен включати:

- державне регулювання ведення підприємницької діяльності різними суб’єктами господарювання;
- формування та реалізацію регіональної політики ефективного функціонування студій підприємницької майстерності.

Державне регулювання дозволяє створити правове поле регулювання конкурентних відносин ведення підприємницької діяльності різними суб’єктами господарювання, керуючись яким вони зможуть максимально ефективно використовувати наявний та потенційний підприємницький потенціал, не порушуючи при цьому інтересів інших суб’єктів господарювання.

Роль державних органів управління в процесах створення регіональних студій підприємницької майстерності полягатиме у [1]:

- державній підтримці розвитку підприємництва;
- забезпеченні повної свободи творчої діяльності, й зокрема, винахідництва;
- запровадженні профілів професійної компетентності сучасного підприємця;
- розвитку інфраструктури у сферах освіти та підприємницької діяльності;
- удосконаленні освітніх процесів і програм, спрямованих на підготовку та самовдосконалення підприємців;

- запровадженні дієвих механізмів інтеграції науки, освіти й виробництва.

У свою чергу, роль і функції регіональних та місцевих органів влади щодо сприяння підприємницької ініціативи та створення регіональних студій підприємницької майстерності полягатиме у:

- розробці методики оцінки підприємницького потенціалу регіону;

- розробці методики оцінки соціо-еколого-економічної ефективності використання підприємницького потенціалу регіону в умовах децентралізації економіки;

- оцінці соціально-економічного розвитку регіону, його підприємницького потенціалу та ефективності використання на регіональному та місцевому рівнях;

- проведенні комплексної діагностики потенціалу підприємницької майстерності у регіоні;

- оцінці ризиків підприємницької діяльності у регіоні;

- розробці механізмів створення власної справи у конкретному регіоні;

- розробці та запровадженні комплексної програми розвитку підприємництва, забезпеченні публічного доступу до інформації, що стосується взаємодії влади, освіти та бізнесу, сприянні формуванню соціальної інфраструктури через розвиток соціального підприємництва [2];

- обґрунтуванні технології вибору бізнес-моделі розвитку регіону;

- визначенні джерел фінансового забезпечення розвитку підприємництва;

- інфраструктурному забезпеченні розвитку підприємницької майстерності у регіоні.

Створення регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки передбачає використання системного підходу, що враховує динамічну, функціональну залежність між станом цілого та розвитком і збалансованістю його складових елементів, та сукупність методів, які забезпечують його реалізацію, а саме:

- економіко-статистичні методи – для обробки статистичних даних під час діагностики потенціалу

підприємницької майстерності у регіоні;

- метод стратегічного аналізу – для позиціонування регіонів за рівнями потенціалу підприємницької майстерності та визначення стратегічних орієнтирів нарощення та ефективного використання такого потенціалу в умовах децентралізації економіки;

- метод моделювання – для розробки бізнес-моделей розвитку регіону; технології вибору бізнес-моделі розвитку регіону;

- структурно-функціональний метод – під час обґрунтування процесів здійснення підприємницької діяльності у регіонах держави; розробки освітніх програм навчання підприємницької майстерності; розробки підходу до інфраструктурного забезпечення розвитку підприємницької майстерності у регіоні;

- програмно-цільовий метод – під час розробки системи індикаторів та критеріїв оцінки потенціалу підприємницької майстерності у регіоні, визначення резервів його нарощення, стимулювання регіонів до ефективного використання потенціалу підприємницької майстерності у регіоні; визначення джерел фінансового забезпечення розвитку підприємництва;

- графічні та картографічні методи – під час подання наглядного зображення результатів оцінки потенціалу підприємницької майстерності, діагностики розвитку регіонів України, побудові графоаналітичної бізнес-моделі розвитку регіону тощо.

Реалізація вищеподаного механізму створення регіональних студій підприємницької майстерності дозволить одержати відповідні ефекти для різних суб’єктів підприємництва:

- соціальний ефект – підвищити рівень задоволення потреб населення у високоякісних та безпечних товарах, роботах, послугах, які продукуювані регіональними студіями підприємницької майстерності, підвищення рівня та якості життя населення, їх фінансової спроможності;

- економічний ефект – забезпечити ефективне використання економічного потенціалу регіону, потенціалу підприємницької майстерності у регіоні, формування та реалізація дієвих механізмів фінансового забезпечення розвитку підприємництва у регіоні, стимулювання ефективного використання підприємницького потенціалу регіону, нарощення дохідної частини місцевих бюджетів;

- екологічний ефект – формуванні моделі економічного розвитку регіону за критеріями гуманізації та екологізації, механізмів стимулювання, збереження та ефективного використання природно-ресурсного та рекреаційно-туристичного потенціалу регіону, підвищення рівня екологічної освіти, культури та свідомості населення в процесі ведення підприємницької діяльності;

- технологічний ефект – формування бізнес-моделі розвитку регіону; формування технології вибору бізнес-моделі розвитку регіону.

Висновки. Таким чином, створення регіональних студій підприємницької майстерності дозволить сформувати ефективні механізми стимулювання розвитку підприємництва у регіоні в умовах децентралізації економіки, підвищити ефективність реалізації підприємницького потенціалу усіма суб'єктами господарювання, та таким чином – розвинути підприємницьке середовище кожного регіону держави та країни в цілому.

1. Кривов'язюк І. В. Об'єктивні закономірності та теоретичні засади створення регіональних студій підприємницької майстерності в умовах децентралізації економіки [Електронний ресурс] / І. В. Кривов'язюк // Ефективна економіка. – 2017. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.
2. Кривов'язюк І. В. Концепт створення регіональних студій підприємницької майстерності [Електронний ресурс] / І. В. Кривов'язюк // Молодий вчений. – 2017. – № 3 (43). – Режим доступу: <http://molodyvchenu.in.ua/ru/archive/>.
3. Оксенюк К. І. Підприємницький потенціал регіону: сутність та напрями забезпечення його розвитку [Електронний ресурс] / К. І. Оксенюк // Економічний форум. – 2017. – № 2. – Режим доступу: <http://eforum-lntu.com/arxiv-nomeriv.html>.
4. Оксенюк К. І. Стартап як форма розвитку інноваційного підприємництва [Електронний ресурс] / К. І. Оксенюк, Л. В. Павлюк // Економічний форум. – 2017. – № 3. – Режим доступу: <http://eforum-lntu.com/arxiv-nomeriv.html>.
5. Павлюк Л. В. Розвиток інноваційного підприємництва [Електронний ресурс] / Л. В. Павлюк // Економічний форум. – 2017. – № 2. – Режим доступу: <http://eforum-lntu.com/arxiv-nomeriv.html>.
6. Плеханова Г. О. Розвиток молодіжного інноваційного підприємництва на базі міжуніверситетських регіональних Start-Up центрів / Г. О. Плеханова // Системи обробки інформації. – 2012. – № 2 (118). – С. 209–213.
7. Науменко А. М. Децентралізація економіки України як ключовий фактор економічного розвитку держави та суб'єктів господарювання / А. М. Науменко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Випуск 10. – Частина 3. – С. 21–25.